

The doctoral thesis “The stylistic values of the tenses of the indicative mood in the Italian language compared with the Albanian language” analyzes the tenses of the indicative mood, attempting to indicate that the grammatical category of the verb tenses represents an orientation in time and space more than the concept of “time”.

On this basis, a differentiation between the “physical time” and the “linguistic time” is made. The present tense, for example, is seen as a possibility to give details of the events of the future, of the past, details from events and facts which stand outside the flow of time, or even discourse situations, which would lose the value of their meaning if other tenses are used.

In the framework of the perfect and imperfect values of the verb tenses, the imperfect displays a variegated range of aspectual nuances, which are not present in several other tenses of the indicative. “*The stylistic imperfect*” – resulting from a kind of “aspectual oxymoron”, due to the convergence of opposite aspectual nuances, of the imperfect as an imperfect tense and the verbs with aspectual nuances, such as nis (start), lind (bear), filloj (begin), mbaroj (end), vdes (die), and other verbs – is one of the most distinct manifestations of this tense. Other aspectual nuances, such as the habitual, the repetitious, the progressive, as well as the extratemporal, should also be mentioned here.

The values of the present perfect and past simple are more clearly revealed when they are juxtaposed with the values of the imperfect tense, as well as when they are contrasted with one another. An analysis of instances in which these tenses substitute one another, with the respective changes in their meaning has been carried out.

The comparative approach as well as the analytical-synthetical approach have also been used with the past perfect tense.

On the other hand, when considering the future tenses the comparative approach has been widely used in the comparison between the future tenses in the Italian language and the future tenses in the Albanian language, with the aim of reaching conclusions consistent with the objective of the dissertation.

The literature that has been used is divided into scientific literature and supporting literature, without forgetting the encyclopedias and the dictionaries that have been consulted.

ABSTRAKT

Punimi i doktoratës me titull: Vlerat stilistikore të kohëve të dëftoren në gjuhën italiane, në përjasje me shqipen”, merr në analizë kohët e mënyrës dëftore, duke u përpjekur të argumentojë, që më shumë se konceptin e “kohës”, kategoria gramatikore e kohëve të foljes shenjon një orientim në kohë dhe hapësirë.

Mbi bazën e kësaj logjike, bëhet dallimi i koncepteve “kohë fizike” dhe “kohë gjuhësore”. Koha e tashme, për shëmbull, shikohet si një mundësi për të dhënë detaje ngjarjesh të së ardhmes, të së shkuarës, detaje ngjarjesh dhe faktesh, të cilat qëndrojnë jashtë rrjedhës kohore, apo qoftë edhe situata ligjërimore, të cilat me përdorimin e kohëve të tjera, do ta humbisnin vlerën e tyre kuptimore.

Në kuadër të vlerave perfektive dhe imperfektive të kohëve foljore, e pakryera shfaqet me një pasuri të shumëllojshme nuancash aspektore, të papërsëritshme në shumë kohë të tjera të dëftores. “*E pakryera stilistikore*”, rezultat i një lloji “osimori aspektor”, si rrjedhojë e bashkimit në një të vetme të nuancave aspektore të kundërta, të së pakryerës si kohë imperfektive dhe foljeve me nuanca aspektore si: nis, lind, filloj, mbaroj, vdes, etj., është një nga shfaqjet më të veçanta të kësaj kohe. Nuk mund të lëmë pa përmendur këtu edhe nuanca të tjera aspektore si atë zakonore, të përsëritjes, të progresionit, nuancën aspektore të jashtëkohësisë, etj.

Vlerat e kohës së kryer dhe të kryer të thjeshtë dalin edhe më tepër në pah nga një ballafaqim i tyre me vlerat e kohës së pakryer, si dhe midis njëra tjetrës. Janë analizuar edhe shëmbuj, në të cilët këto kohë i zënë vëndin njëra tjetrës, me ndryshimet përkatëse në aspektin kuptimor.

Metoda e krahasimit dhe ajo analitike – sintetike është përdorur edhe me kohët e më se të kryerës dhe të kryerës së tejshkuar.

Përkundrazi, në rastin e kohëve të së ardhmes, metoda e krahasimit është përdorur më së tepërmi midis kohëve të së ardhmes në gjuhën italiane dhe atyre në gjuhën shqipe, duke u përpjekur që nga ky krahasim të dalin përfundime në funksion të titullit të punimit.

Bibliografia e përdorur është e ndarë në literaturë shkencore dhe literaturë mbështetëse, pa haruar edhe enciklopeditë dhe fjalorët e konsultuar.

UNIVERSITETI I TIRANES
FAKULTETI I GJUHEVE TE HUAJA
DEPARTAMENTI I GJUHES ITALIANE

VLERAT STILISTIKORE TE KOHEVE TE MENYRES DEFTORE NE GJUHEN ITALIANE, NE PERQASJE ME SHQIPEN

*Punim për gradën Doktor
në Gjuhësi*

PERGATITUR NGA
MA. ADI MALO

UDHEHEQES SHKENCOR
Prof. Dr. KLODETA DIBRA

TIRANE 2012